Spør advokaten

Når arbeidsgiver sier nei til nødvendig arbeidsutstyr

JOHN FRAMMER, FORHANDLINGSSJEF OG ADVOKAT I NTF

Hei, jeg er ansatt i Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) og har arbeidet som tannlege i 16 år.

Nå er jeg kommet dit at jeg trenger nye lupebriller. Jeg har benyttet slike briller i over ti år, og hadde med meg de jeg har brukt til nå fra min tidligere arbeidsplass. Behovet knytter seg både til syn, lys i behandlingsrommet og nakkeproblemer.

Det nevnte gjør det vanskeligere å se godt i vanskelig tilgjengelige områder i munnhulen og muligheten til å utføre behandlingen på en tilfredsstillende måte. I tillegg kommer økt belastning og spenning i nakkeområdet, blant annet fordi jeg må innta mer anstrengende arbeidsstillinger for å oppnå tilstrekkelig sikt.

Min arbeidsgiver avviser at de må dekke utgifter til innkjøp av lupebriller, og viser til et internt regelverk som har bestemmelser både om egenbetaling og bindingstid. Kan de gjøre dette?

Svar:

Det korte svaret er nei. Mange tannleger er avhengige av lupebriller for å kunne utføre arbeidet på en faglig og ergonomisk forsvarlig måte. Likevel oppstår det fra tid til annen konflikter om hvem som skal betale for utstyret, og om arbeidsgiver kan avslå søknader med henvisning til et internt regelverk.

Spørsmålet må i tillegg til internt regelverk vurderes opp mot arbeidsmiljølovens krav til forsvarlig arbeidsmiljø og nødvendig tilrettelegging.

Lupebriller handler ikke bare om komfort

For mange tannleger er lupebriller langt mer enn et personlig hjelpemiddel eller et spørsmål om komfort. De kan være avgjørende for å oppnå tilstrekkelig forstørrelse, bedre sikt og en ergonomisk riktig arbeidsstilling.

Arbeidet i tannhelsetjenesten er presisjonsarbeid med store krav til syn, arbeidsstilling og finmotorikk. Dersom arbeidsforholdene gjør at tannlegen må arbeide med bøyd nakke eller ugunstige arbeidsstillinger over tid, kan risikoen for belastningsskader øke betydelig.

Lupebriller brukes nettopp for å motvirke slike belastninger og samtidig legge til rette for presist klinisk arbeid.

Arbeidsmiljøloven gjelder også

Arbeidsgivers ansvar begrenser seg ikke til å følge et lokalt reglement for dekning av luper.

Etter arbeidsmiljøloven skal arbeidsmiljøet være fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av forhold som kan påvirke arbeidstakerens helse og velferd.

Videre stiller arbeidsmiljøloven krav til at arbeidsutstyr, arbeidsplasser og arbeidsforhold skal innrettes slik at arbeidstakerne beskyttes mot uheldige fysiske belastninger.

Dersom lupebriller er nødvendige for å skape en forsvarlig arbeidssituasjon eller forebygge helseplager, må arbeidsgiver foreta en konkret vurdering av dette.

Hvem skal betale

Utgangspunktet i norsk arbeidsliv er at arbeidsgiver stiller nødvendig arbeidsutstyr til rådighet.

Det avgjørende spørsmålet er derfor ikke om arbeidstakeren foretrekker lupebriller, men om de er nødvendige:

- for å utføre arbeidet faglig forsvarlig
- for å oppnå et forsvarlig arbeidsmiljø
- for å forebygge helseplager og belastningsskader

Dersom lupebriller er et nødvendig arbeidsredskap og ikke bare en valgfri oppgradering, taler arbeidsgivers alminnelige omsorgs- og tilrettelegginsplikt for at arbeidsgiver også må ta ansvar for en forsvarlig løsning og dermed betale. Bindingstid og egenbetaling vil bare være aktuelt der innkjøpet begrunnes i arbeidstakers eget ønske om komfort og ikke anses som nødvendig.

Interne ordninger kan ikke overstyre arbeidsmiljøloven

Mange fylkeskommuner og virksomheter har egne regler om dekning av luper, med bestemte beløpsgrenser eller bindingstid.

Slike ordninger kan være praktiske og nødvendige for å sikre likebehandling, men de kan ikke sette arbeidsmiljølovens krav til side.

Dersom en beløpsgrense eller bindingstid i praksis fører til at tannlegen mangler nødvendig utstyr for å arbeide forsvarlig, må arbeidsgiver vurdere om det er behov for unntak, tilleggsfinansiering eller en annen løsning.

Et internt reglement kan ikke brukes som begrunnelse for å opprettholde uforsvarlige arbeidsforhold. Og en generell henvisning til et reglement er på ingen måte tilstrekkelig for å avslå et krav om tilrettelegging og innkjøp av lupebriller.

